

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

ชื่อองค์ความรู้ การทำงานด้วยหลักธรรมะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

ชื่อเจ้าของความรู้ นายสิทธิพงษ์ มุลเทพ อสพ.รุ่นที่ 71 สพอ.เมืองหนองคาย

องค์ความรู้ที่บ่งชี้ หมวดที่ 1 สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน อสพ. และนักพัฒนา นำไปใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน
2. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน อสพ. และนักพัฒนา ได้นำไปปรับใช้ตามบริบทของพื้นที่

เกริ่นนำเข้าเรื่อง

การทำงานด้วยหลักธรรมะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานหรือคนทำงาน คือ ผู้ที่ถูกมอบหมายให้ทำงาน จากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้ปฏิบัติงานหรือคนทำงานทุกคน ต่างก็ปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานด้วยกันทุกคน ดังนั้น ธรรมะที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติงาน คือ อิทธิบาท 4 หมายถึง ธรรมแห่งความสำเร็จ สังกหวัตถุ 4 หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี และเอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน อสพ. และนักพัฒนา ได้นำไปปรับใช้ตามบริบทของพื้นที่ ในการทำให้สมาชิกครัวเรือนเป้าหมาย ได้มีส่วนร่วมในการคิด ทำ และแก้ปัญหา และมีความรู้สึกเป็นส่วนสำคัญ ส่วนหนึ่งในการตั้งกลุ่มอาชีพของชุมชนตัวเอง ได้ร่วมแรง ร่วมใจ สามัคคี มีความเอื้อเพื่อ เกื้อกูลกัน และให้ความสำคัญในการร่วมแสดงความคิดเห็น ทศนคติ และร่วมกันตัดสินใจในการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้การดำเนินการกลุ่มเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มอาชีพในชุมชน

วิธีการขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานหรือคนทำงาน คือ ผู้ที่ถูกมอบหมายให้ทำงานจากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้ปฏิบัติงานหรือ คนทำงานทุกคนต่างก็ปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานด้วยกันทุกคน ดังนั้น ธรรมะที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติงาน คือ อิทธิบาท 4 ซึ่งหมายถึง ธรรมแห่งความสำเร็จ โดย

หลักธรรมในการทำงาน *อิทธิบาท 4* ประกอบด้วย

1. *ฉันทะ* : ความพอใจ หมายถึง พอใจที่จะให้ความรู้ คำปรึกษากับผู้มาติดต่อ ความรักในงาน พอใจกับงานที่ทำอยู่ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องชอบหรือ ศรัทธางานที่ทำอยู่ จะต้องพอใจที่จะทำและมีความสุขที่ได้ทำงานที่ได้รับมอบหมาย

2. *วิริยะ* : ความพากเพียร หมายถึง ขยันหมั่นเพียรกับงาน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง หมั่นฝึกฝนตนเองอยู่อย่าง ต่อเนื่องเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานและเพื่อนร่วมงานให้มาก

3. *จิตตะ* : ความเอาใจใส่ หมายถึง ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีจิตใจ หรือสมาธิจดจ่อกับงานที่ทำ รวมถึง มีความรอบคอบและความรับผิดชอบในงานที่ทำอย่างเต็มสติกำลังความสามารถ

4. *วิมังสา* : ความสอดส่องในเหตุและผล หมายถึง การพินิจพิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจสอบงาน ตรวจสอบขั้นตอนในการทำงานให้ง่ายและสะดวกทั้งตนเองและผู้มาประสานงาน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำงานด้วยปัญญา ด้วยสมองคิด รวมถึง การมีความเข้าใจในงานอย่างลึกซึ้งซึ่งทั้งในแง่ ขั้นตอนและผลสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ของงาน

ธรรมะสำหรับการทำงานร่วมกัน งานทุกอย่างไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองคนเดียว ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น ธรรมะสำหรับการทำงานร่วมกัน คือ สังคหวัตถุ 4 ซึ่งหมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจของผู้อื่น ผูกไมตรี และเอื้อเพื่อเกื้อกูล โดย

หลักธรรมใน *สังคหวัตถุ 4* ประกอบด้วย

1. *ทาน* : เกื้อกูลกันด้วยการให้ หมายถึง การให้คำปรึกษา คำแนะนำ การเสียสละ หรือ การเอื้อเพื่อแบ่งปันของๆตน เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว ดังนั้น การทำงานจะต้อง ช่วยเหลือกันแบ่งปัน ไม่เห็นแก่ตัว รวมถึง การมีน้ำใจที่ดีต่อกัน

2. *ปิยวาจา* : ใช้วาจาประสานไมตรี หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานกับผู้ติดต่อประสานงาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ ดังนั้น การทำงานร่วมกันจะต้องพูดหรือปรึกษาหารือกันโดยยึดถือหลักเกณฑ์ 4 ประการ คือ

1) เว้นจากการพูดเท็จ

2) เว้นจากการพูดส่อเสียด

3) เว้นจากการพูดคำหยาบ

4) เว้นจากการพูดเพื่อเจ้า และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ จะต้องพูดหรือ เกรงใจกันด้วยไมตรีและความปรารถนาดีต่อกัน

3. *อัตถจริยา* : ร่วมสร้างสรรค์อุดมการณ์ หมายถึง การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือ การปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ดังนั้น การทำงานร่วมกันจะต้องช่วยเหลือกันด้วยกำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทรัพย์

4. *สมานัตตา* : ร่วมทุกข์ร่วมสุขในทุกคราว หมายถึง การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ดังนั้น การทำงานร่วมกันจะต้องคำนึงถึงคำว่า “มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมสุข” และผู้ทำงานร่วมกันทุกคนจะต้องไม่ถือตัว มีความเสมอภาค วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ทำตนให้เป็นที่น่ารัก นำเคารพนับถือ และนำให้ความร่วมมือช่วยเหลือ รวมถึง การทำตนให้คงเส้นคงวา มีความมั่นคงในอารมณ์ (Maturity) หรือการมี EQ ที่ดี จะเห็นได้ว่า หลักธรรมที่ใช้ในการทำงานที่กล่าวมา อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นเรื่องง่ายๆใกล้ตัวที่เราปฏิบัติกันอยู่แล้วในฐานะปัจเจกชน (Individualism) แต่อาจยังขาดความเข้ม ข้น/

เอาจริงเอาจังเท่าที่ควร ธรรมะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน ดังกล่าวเป็นจุดเน้นที่ผู้ปฏิบัติงานในงานพัฒนาชุมชน ควรจะให้ความสนใจให้มากเป็นพิเศษกว่าคนอื่น เพราะการพัฒนาชุมชนควรได้รับความร่วมจากคนในชุมชนถึงจะดำเนินการได้โดยง่าย แต่เมื่อมีความขัดแย้งบ้างก็ควรหาทางแก้ไขร่วมกัน หากทุกคนสามารถปฏิบัติได้พร้อมกับทำหน้าที่ของตนเต็มกำลัง ความสามารถอย่างสมบูรณ์ เชื่อเหลือเกินว่าบรรยากาศในการทำงาน “งานสัมฤทธิ์ ชีวิตรื่นรมย์” คงเกิดขึ้นได้ไม่ยาก สมดังที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงปรารถนาที่จะเห็นคนไทยมีความสุข ด้วยการให้คือ ให้ความรัก ความเมตตา กัน ให้น้ำใจไมตรีต่อกัน ให้อภัยกัน ให้การสงเคราะห์อนุเคราะห์กัน โดยมุ่งตั้งมุ่งเจริญต่อกันด้วยความบริสุทธิ์ใจและจริงใจ ดังนั้น ในการดำเนินชีวิตและในการทำงาน โดยเฉพาะการรักงานที่ทำ ขยันทำงาน รับผิดชอบงาน และรู้จักไตร่ตรองให้ถี่ถ้วน รวมถึงการให้ การ เกื้อกูลกัน และการปฏิบัติต่อคนอื่นเหมือนกับการปฏิบัติต่อตนเอง(เอาใจเขามาใส่ใจเรา) ซึ่งทุกคน สามารถทำได้ เพราะทุกอย่างอยู่ที่ “ใจ” ใจที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้ชีวิตมีคุณค่าและมีความสุข “ พัฒนา คือ สร้างสรรค์ “

เทคนิคการปฏิบัติงานเพื่อให้ประสพผลสำเร็จ

- 1.เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน อสพ. และนักพัฒนาควรศึกษาองค์ความรู้เรื่อง การทำงานด้วยหลักธรรมะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ให้อ่องแท้ แล้วฝึกฝนตนเองไปที่ละน้อย ตามเหตุการณ์และสถานการณ์จริง
- 2.เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน อสพ. และนักพัฒนาควรศึกษา จากคนที่เป็นต้นแบบในหน่วยงาน

ผลสำเร็จของงาน

- 1.เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน อสพ. และนักพัฒนา ใช้ องค์ความรู้เรื่อง การทำงานด้วยหลักธรรมะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการการพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์และเป็นชุมชนที่น่าอยู่
- 2.คนในชุมชน เกิดการเรียนรู้เรื่องการดำรงชีวิตด้วย อิทธิบาท 4 ความพอใจในถิ่นเกิดและชุมชนของตน มีความเพียรพยายามที่จะร่วมกันพัฒนาชุมชน มีความเอาใจใส่ และมีความสอดคล้องมีเหตุและผล
- 3.คนในชุมชน เกิดการเรียนรู้เรื่องการดำรงชีวิตด้วย สังคหวัตถุ 4 การช่วยเหลือเกื้อกูล การพูดในเรื่องที่มีประโยชน์ ทำในสิ่งที่มีประโยชน์ มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมสุข

ข้อเสนอแนะ

- 1.ปรับไข้องค์ความรู้เรื่อง การทำงานด้วยหลักธรรมะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ในหมู่บ้านสัมมาชีพ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กองทุน และเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน อสพ. และนักพัฒนา ให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด